

sitrap

Februari 2009, jaargang 9, nr. 1

Het nieuwe busstation wordt zichtbaar

Eén jaar Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland

Blussen met bommen

Samenwerking brandweer en Vrije Universiteit

INHOUD

De commandant aan het woord 3

De slagkracht van een groot korps 4

Interregionale samenwerking 7

Het nieuwe busstation wordt zichtbaar 8

Eén jaar Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland 10

Brandweer Amsterdam-Amstelland staat er goed op in Europa 12

Blussen met bommen 14

Ome Ed 16

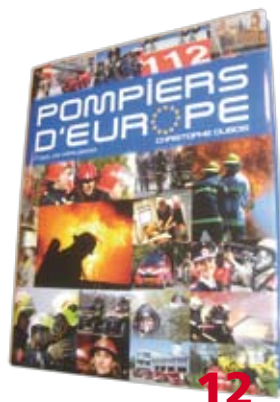
Brandweerdikers goed voorbereid op ijsincidenten 17

Samenwerking brandweer en Vrije Universiteit 18

Door de bril van... Jeroen Nan 20

8

12

7

10

17

Colofon

Sitrap is een uitgave van Brandweer Amsterdam-Amstelland en wordt verspreid onder alle personeelsleden en relaties.

Oplage: 1.600

Hoofd- / eindredactie: Annette de Wolde

Aan dit blad werkten mee: Gerard Koppers
Jeroen Nan
Marga Olijkan
Ed Oomes

Vormgeving: Brink & de Hoop, Amsterdam

Druk: Drukkerij De Bink, Leiden

Foto cover: Centraal Station, Hans Brons (RoVorm)

Redactieadres: Weesperzijde 99, 1091 EL Amsterdam
Telefoon: (020) 555 66 21
Fax: (020) 555 68 63
E-mail: sitrap@brandweeraa.nl

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of kenbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Kopij volgende nummer 16 maart 2009

©2009 Brandweer Amsterdam-Amstelland

DE COMMANDANT AAN HET WOORD

De eerste weken van 2009 stonden in Nederland vooral in het teken van ijspret. Sinds jaren konden we weer op natuurijs schaatsen. Veel Nederlanders maakten daar dankbaar gebruik van. Maar, natuurijs brengt ook een risico met zich mee. In Amsterdam-Amstelland redde één van onze duikteams op spectaculaire wijze en op het nippertje een onfortuinlijke schaatser het leven nadat de man door het ijs was gezakt. Hij schaatste in zijn eentje op een groot stuk ijs dat onbetrouwbaar bleek. Schijnbaar onbewust van het gevaar. Ondanks waarschuwingen zijn ook elders mensen het ijs op gegaan waar dit niet verantwoord was.

Risicobewustzijn verdwijnt als sneeuw voor de zon als er ijs ligt.

Maar niet alleen als er ijs ligt. Een winterfenomeen dat vaker voorkomt dan natuurijs is koolmonoxide. De 'sluipmoordenaar' slaat jaarlijks veelvuldig toe. In januari van dit jaar was voor het eerst sinds 2005 helaas weer een dode te betreuren in de regio Amsterdam-Amstelland, naast de vele bewoners die met koolmonoxidevergiftiging in het ziekenhuis belandden. Ook hier speelt risicobewustzijn een rol. Want het feit dat een vergiftiging te voorkomen is, geeft bij elk incident een groot gevoel van onvrede. Gelukkig schaffen steeds meer mensen een koolmonoxidemelder aan. Maar het feit dat deze in alarm gaan maakt duidelijk dat geisers en kachels niet goed worden onderhouden. Het bewustzijn is er in zo'n geval wel, dat verklaart de aankoop van een melder, maar daar houdt het niet bij op.

Bewustzijn is één, verantwoordelijkheid is twee. De afgelopen jaren is al veel discussie gevoerd over deze onderwerpen. Als brandweer voelen we ons vanuit onze natuur verantwoordelijk voor de veiligheid van onze medemens. Maar ook de medemens heeft verantwoordelijkheden. Bij brandweeroptreden staat eigen veiligheid voorop. We maken een afweging tussen het resultaat en de risico's die we moeten nemen om tot dat resultaat te komen. In wezen is het voor ieder ander niet anders. Als je gaat schaatsen, moet je afwegen welk risico je loopt door alleen op een onzeker stuk ijs te stappen. Als je een woning hebt, moet je je afvragen welke risico's daar zijn en welke maatregelen je kunt nemen om deze te beperken.

Ons korps zoekt in steeds breder verband naar samenwerkingsverbanden om het gevaar van koolmonoxide onder de aandacht te brengen. En vooral natuurlijk, de maatregelen om koolmonoxide te voorkomen. We moeten ons nog meer richten op de verantwoordelijkheden van de mensen zelf. Alleen dan kunnen we ervoor zorgen dat het aantal meldingen én slachtoffers daalt.

Caroline van de Wiel
Commandant

De slagkracht

Vóór de regionalisering van Brandweer Amsterdam-Amsteland waren de brandweerkorpsen van Aalsmeer en Uithoorn gefuseerd tot de intergemeentelijke Brandweer Uithoorn-Aalsmeer. Wilfred van Randwijk vervulde de functies van plaatsvervangend commandant en kazernemanager Aalsmeer, Nico Theuns was kazernemanager Uithoorn. Sinds 1 januari 2008 is Nico Theuns (nog steeds) manager van kazerne Uithoorn, Wilfred van Randwijk manager kazerne Aalsmeer.

Vanwege deze fusie werken op kazerne Aalsmeer kantoormedewerkers voor zowel kazerne Aalsmeer als kazerne Uithoorn. Twee medewerkers doen in deeltijd de administratie en één fulltime medewerker heeft de organisatie van de opleidingen en oefeningen voor beide kazernes onder zijn hoede.

Aalsmeer heeft een aantal 'werkgroepen' die geheel door vrijwilligers worden bestierd:

- materieel en materiaal
- ademplucht
- preparatie en bluswatercontrole
- Gezamenlijk Meldkamersysteem (GMS) en verbindingen

Elke werkgroep heeft een (vrijwillige) bevelvoerder aan het hoofd. Een aantal van deze bevelvoerders is naast vrijwilliger ook werkzaam als beroeps in Amstelveen en Amsterdam. Verder hebben Aalsmeer en Uithoorn gezamenlijk een lokaal Bedrijfsopvangteam (BOT).

Wilfred van Randwijk voor 'de JIM', blusboot van kazerne Aalsmeer

van een groot korps

Grote brand op de Aalsmeerderweg in Aalsmeer, 21 december 2008, foto: Edwin van Willegen

Wilfred van Randwijk maakt als kazerne-manager Aalsmeer deel uit van het projectteam Resultaatverantwoordelijke Eenheid (RVE). Samen met manager Ruud de Matter van de beroeps- en vrijwilligerskazerne Amstelveen vertegenwoordigt hij de vrijwillige brandweerkazernes in het projectteam. Alle twintig kazernes van Brandweer Amsterdam-Amstelland groeien in de komende jaren naar RVE.

Door: Marga Olijkan

Wilfred van Randwijk op kazerne Aalsmeer. "Je zou kunnen zeggen dat Aalsmeer en Uithoorn Resultaatverantwoordelijke Eenheden (RVE's) *'avant la lettre'* waren. Dat wij nu, met de vorming van alle twintig kazernes van Brandweer Amsterdam-Amstelland naar RVE's, tijdelijk pas op de plaats moeten maken, is een boodschap die ik geregeld uitdraag. Voor sommige vrijwilligers is het moeilijk te begrijpen dat zaken die ze gewoonlijk lokaal en snel regelden, nu centraal moeten worden opgepakt. Dat voelt soms als stilstand

of zelfs een teruggang. Vergeet niet dat de loyaliteit en betrokkenheid van de vrijwilligers enorm groot is. Ik probeer dan ook uit te leggen dat deze pas op de plaats nu eenmaal hoort bij de ontwikkelingsfase waarin we zitten. De ene kazerne heeft op bepaalde punten een hoger 'RVE-gehalte' dan de andere, simpelweg door de historie. Zeker is dat alle twintig kazernes van Brandweer Amsterdam-Amstelland naar één professioneel basisoniveau moeten. Dat vergt tijd en gaat niet zonder slag of stoot. Ik zie het zo: er is geen verschil in prestatie bij brandbestrijding en hulpverlening tussen de beroeps- en de vrijwilligerskazernes. Wel moet er respect zijn voor de verschillende wijzen waarop dat resultaat bereikt wordt. Mijn motto is: van een beroeps moet je geen vrijwilliger en van een vrijwilliger moet je geen beroeps willen maken."

"Ik kijk er erg naar uit om als RVE te gaan werken. Helderheid over budgetten, normen en resultaten én de vrijheid om daar op je eigen manier invulling aan te geven, zie ik echt als een vooruitgang. Ik ga ervan

-lees verder op pagina 6-

Foto: Jeroen van Seben

uit dat onze lokale deskundigheid wordt meegenomen. Kenmerkend in onze omgeving is het vele water - waaronder de Westeinderplassen - en natuurlijk de bloemenveiling, een immens complex met bijzondere risico's. Dit heeft invloed op de manier waarop wij georganiseerd zijn. Als bijvoorbeeld een van onze voertuigen drie weken in reparatie is, dan hebben we een probleem. Hij is namelijk uitgerust met een speciale mobiele waterpomp. Een vervangend voertuig heeft die waterpomp niet in de standaard uitrusting. Gezamenlijk moeten we dit soort zaken oplossen."

"Wat ik daarnaast als het grote voordeel zie van de regionalisering, is de enorme sprong voorwaarts in rampenbestrijding en hoogwaardige preventie en proactie. Daar plukken wij als lokale kazerne de vruchten van. Een goed voorbeeld hiervan is de grote brand die we op 21 december 2008 hadden in een bedrijfsverzamelgebouw op de Aalsmeerderweg. Ik had die dag geen dienst als officier en kwam uit het zuiden des lands op huis aangerezen. Al vanaf Boskoop zag ik een enorme rookkolom de lucht in gaan. Nadat ik eerst mijn vrouw en dochtertje thuis had afgezet ben ik hand- en spandiensten gaan verrichten. De dienstdoende bevelvoerder schaalde snel op naar 'grote brand'; hier was veel water en waren veel handen nodig. Tijdens een van de eerste COPI-overleggen (Commando Plaats Incident, MO) waar ik 'toevallig' binnen liep, hoorde ik dat men besloot om de sirenes af te laten gaan. Dat vond ik een heel indrukwekkend moment. Je oefent zo vaak dat ze worden ingezet, maar in werkelijkheid komt het maar zelden voor."

"Deze brand was de klap op de vuurpijl van een enerverende week. Vrijdag 19 december had er een grote brand gewoed in een snackbar in de winkelstraat. Er werd opgeschaald naar grote brand, vergelijkbaar met een middelbrand in Amsterdam. Zondagochtend 21 december werden we gealarmeerd voor een autobrand. Bij aankomst bleek het om een beknelling te gaan. Rond het middaguur hadden we een woningbrand in het dorp, waarbij een heel vertrek volledig uitbrandde. Onze mensen waren koud terug op de kazerne toen om 14.30 uur de melding binnenkwam van de grote brand op de Aalsmeerderweg. 's Avonds heb ik samen met de dienstdoende officier de aflossing geregeld. Rond middernacht zat de klus er op. Het was een brand die bij heel veel mensen in het dorp diepe indruk heeft gemaakt. Heel bijzonder was dat de sirenes zijn afgegaan; vanwege de zware rookontwikkeling moesten omwonenden hun ramen en deuren gesloten houden."

"Als brandweermensen hebben we het erg gewaardeerd dat onze commandant Caroline van de Wiel en haar plaatsvervanger Ricardo Weewer ter plaatse kwamen. Toen om 01.00 uur het vuur uit en er 'geen vuiltje meer in de lucht' was, voelde ik de enorme slagkracht van ons korps. Het is echt heel bijzonder wat je als groot korps in een mum van tijd op de been kan brengen."

In het volgende nummer een terug- en een vooruitblik van het RVE Projectteam: Wat is er in 2008 gedaan en wat staat er voor dit jaar op het programma.

Interregionale samenwerking

Brandweer Amsterdam-Amstelland, Gooi- en Vechtstreek en Veiligheidsregio Utrecht

Van directeur Wink van Veiligheidsregio Utrecht, commandant Caroline van de Wiel van Brandweer Amsterdam-Amstelland en commandant Moraal van Brandweer Gooi- en Vechtstreek, foto: Richard Mouw

Om de interregionale samenwerking te bekrachtigen ondertekenden commandant Van de Wiel, commandant Moraal en directeur Wink dinsdagmiddag 20 januari een convenant.

Door: Marga Olijkan

Als zich bijvoorbeeld een grote brand voordoet in de Gooi- en Vechtstreek, dan kan deze regio rekenen op logistieke ondersteuning van Brandweer Amsterdam-Amstelland en Veiligheidsregio Utrecht, en vice versa. De hulp bestaat bijvoorbeeld uit het verzorgen van eten en drinken voor de hulpverlenings-

diensten, brandstoffen voor ingezette voertuigen, ademlucht en sanitaire voorzieningen.

Operationele logistiek is een van de steunpilaren van de hulpverlening en rampenbestrijding. Robert Raben, coördinator Brandweerondersteuning bij Brandweer Amsterdam-Amstelland: "Dat logistiek voor iedere operationele organisatie van

levensbelang is, laat de geschiedenis wel zien. Napoleon verloor zijn oorlogen omdat hij zijn logistieke processen niet goed had geregeld."

Door de krachten te bundelen hoeven de drie regio's niet al hun logistieke zaken tot in detail in eigen huis te organiseren. Gebruik maken van elkaars kracht, mensen en middelen is het uitgangspunt. Het doel is om de brandbestrijding en hulpverlening bij grote incidenten zo snel en optimaal mogelijk te laten verlopen.

Het nieuwe busstation

Eén van de vele projecten rond het Centraal Station krijgt gestalte

In en rond het Centraal Station wordt aan alle kanten en op alle niveaus hard gewerkt aan het nieuwe vervoersknooppunt dat daar moet komen. Eén van de meest zichtbare onderdelen is het nieuwe busplatform aan de achterkant van het station, aan de IJ-zijde. Het is niet alleen een busplatform. Boven elkaar worden een station voor de Noord-Zuidlijn, een vierbaans tunnel voor het autoverkeer en een winkel-, wandel- en fietspromenade als verlengde van de stationshal aangelegd. Daarboven komt tenslotte een busstation met 24 haltes. Het geheel wordt overdekt met een gigantische glazen overkapping, die aansluit bij de bestaande kappen van het CS.

Door: Gerard Koppers

Megaproject

Uiteraard is Brandweer Amsterdam-Amstelland ook betrokken bij dit megaproject. Frans de Wit en Gerjo Zomer van Veiligheid & Vergunningsadvies zitten als spinnen in het web van de vele contacten en trajecten. Want er zijn nogal wat partijen bij betrokken en er lopen diverse projecten door elkaar. "Het is niet alleen een busplatform, dat is maar één van de vele zaken in het megaproject", aldus Frans de Wit, die er bijna een dagtaak aan heeft om alles aan de gang te houden. "Het is een hoop duwen en trekken, maar gelukkig werken we prima samen met de bouwinspecteurs."

Op het CS lopen allerlei projecten tegelijkertijd in allerlei fases, terwijl de 'verkoop' gewoon doorgaat. Duizenden reizigers verplaatsen zich in allerlei vervoersmiddelen op het eiland en ook tijdens de bouwwerkzaamheden moet over hun veiligheid gewaakt worden. Daarom voeren Frans de Wit en Gerjo Zomer maandelijks overleg met de aannemers, terwijl Bereikbaarheid, Bluswatervoorziening en aanvalsplannen (BBA) dat zelfs wekelijks moet doen,

omdat de situatie zo vaak verandert. Ook de betrokken kazernes, Nico en Hendrik, komen tenminste éénmaal per week oriënteren, want doorgangen die er de ene week waren, zijn er zomaar niet meer een week later. Eigenlijk gebeurt dat al vanaf het begin van de bouwwerkzaamheden. "Als ze op problemen stuiten, wordt dat gelukkig behoorlijk teruggekoppeld, zodat wij het weer uit kunnen zetten bij de andere partijen."

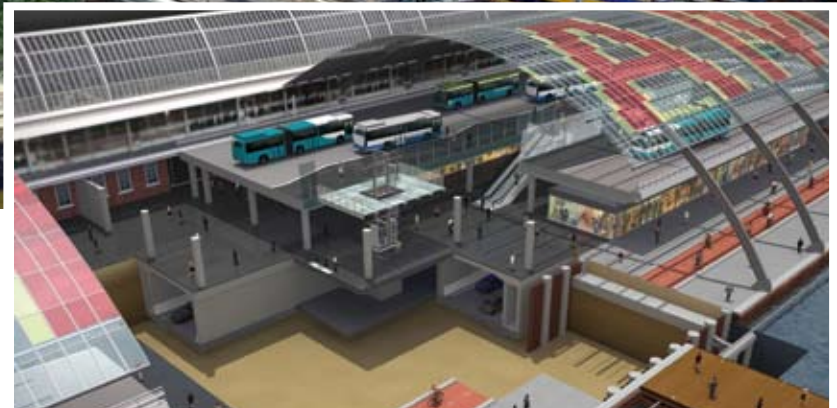
Vele partijen

En dat zijn er nogal wat. Tijdens de bouwfase zijn het vooral de projectbureaus, aannemers, architecten en gebouw-eigenaren, maar tijdens de gebruiksfase komen er ook veel partijen aan bod. Denk alleen maar aan al die verschillende vervoersmaatschappijen die gebruik maken van het CS. "Voor die overgang van het vergunningstraject naar het gebruikstraject zou je het hele dossier naar een andere afdeling moeten brengen, maar dat is niet altijd handig, als er zoveel bouwfasen door elkaar lopen. Daar moeten we nog een goede oplossing voor vinden, maar dat lukt vast wel", aldus Frans de Wit. "We zijn nu ook al bezig met een inzetplan in samenwerking met BBA en de kazerne. Met Voorbereiding, Crisisbeheersing en

wordt zichtbaar

Vanaf het Havengebouw gaat het er in de toekomst zó uitzien: Naast het CS een vierde overkapping, waarbinnen het busstation en het verkeer van de De Ruyterkade zijn opgenomen. Tekening: Benthem Crouwel Architecten.

Hier is de definitieve situatie in doorsnede te zien, waarbij op mensen en vervoermiddelen elkaar op vijf niveaus kruisen. Tekening: MCW Studio's.

Incidentbestrijding (VC&I) wordt een calamiteitenplan voor het hele stationsgebied ontwikkeld en met BBA en Operationele Respons & Kwaliteit (OR&K) hebben we regelmatig overleg over operationele zaken." Daarnaast heeft Gerjo Zomer contact gelegd met de Bestuursdienst van de centrale stad om te komen tot één calamiteitenorganisatie, met alle vervoerders, voor het gehele stationseiland.

'Brandhangende beglazing'

Een mooi voorbeeld van de goede afstemming en samenwerking is de gigantische glazen overkapping van het busplatform en voetgangerspromenade. "We hebben daar 'brandhangende beglazing' geëist. We willen namelijk dat bij een brand in twee autobussen met volle brandstoftanks de eerste dertig minuten

geen glas naar beneden valt. Dat kon niet op basis van de bouwregelgeving, maar is gedaan voor de veiligheid van het repressieve personeel", merkt Frans met gepaste trots op. "Verder kijken we bijvoorbeeld heel serieus hoe je het bluswater, dat je beneden volop hebt, gemakkelijk omhoog naar het platform kan krijgen."

Het busplatform wordt in het najaar gedeeltelijk in gebruik genomen, waarna aan het eind van het jaar de glazen kap wordt geplaatst. Pas in 2012 zal het helemaal voltooid zijn, als de werkzaamheden voor de Noord-Zuidlijn op die plek zijn afgerond. De verveling krijgt voorlopig geen kans bij Gerjo Zomer en Frans de Wit en tal van andere collega's.

f.dewit@brandweeraa.nl

De Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland bestond 1 januari 2009 precies een jaar. Hoe verliep het eerste jaar? Een interview met de voorzitter van het bestuur van de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland en burgemeester van Amsterdam, mr. M.J. Cohen.

Eén jaar veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland

Door: Annette de Wolde

Eén jaar Veiligheidsregio, kunt u een korte terugblik geven?

“In de eerste plaats ben ik blij dat ie er is. In vergelijking met andere Veiligheidsregio’s kwam de onze goed en rustig tot stand. De grootste opgave was natuurlijk de regionalisering van de brandweer. Het is niet niks om zes korpsen

samen te voegen en er één korps van te maken. Commandant Caroline van de Wiel is daar enorm mee bezig. Ik zie hoe hard er wordt gewerkt om de Dienstverleningsovereenkomsten met de verschillende gemeenten tot stand te brengen. Dat is knap ingewikkeld. Maar het gaat goed.”

“Wat we het afgelopen jaar ook hebben bereikt, is dat we langzaam maar zeker aan elkaar gewend raken. We opereren in toenemende mate gezamenlijk als Veiligheidsregio. Ik merk bijvoorbeeld dat ik in het verleden én als voorzitter van de regionale brandweer, én als voorzitter van de GHOR, én als voorzitter van de politie allerlei vergaderingen naast elkaar had. Die zijn nu in elkaar geschoven.”

Hoge kwaliteit en elkaar goed kunnen vinden

Wat gaat er nog niet helemaal naar wens?

“Als ik zeg dat het een enorme opgave is, dan zijn er na een jaar natuurlijk enkele zaken die nog beter kunnen. Bijvoorbeeld het afsluiten van de Dienstverlenings-overeenkomsten. Dat duurt langer dan we hadden verwacht. Ik vind dat niet verschrikkelijk. Laten we het goed doen, elkaar een beetje vasthouden op dat punt en zorgen dat daar echt iets uit tevoorschijn komt waar we straks veel plezier van hebben.”

Hoe belangrijk vindt u het gezamenlijk oefenen?

“Dat is ongelofelijk belangrijk. We waren in de tijd voor de Veiligheidsregio sterk gericht op Amsterdam. Nu opereren we in regionaal verband. Dat betekent dat we elkaar goed moeten kennen. Dat geldt op alle niveaus. We hebben RADAR er nu net opzitten. Het was wachten tot de telefoon ging, bij wijze van spreken. Daar ging veel aan vooraf; er werd veel meer geoefend. Je zag daardoor dat de patronen veel beter insleten. Dat mensen elkaar beter wisten te vinden. En ja, oefenen is essentieel als het er straks op aan komt. Ik ga ervan uit dat wij goed uit RADAR komen.”

“Lastig is wel het feit dat we niet één Interregionaal Veiligheidscentrum* hebben. Maar verder hebben we het afgelopen jaar echt slagen gemaakt. Zeker ook als je kijkt naar de gemeentelijke diensten. Om die bij elkaar te brengen is ook een heel karwei. De oefening RADAR stimuleert om iedereen goed op scherp te zetten.”

Wat vindt u belangrijk voor de toekomst van de Veiligheidsregio?

“Het is belangrijk dat we er in

U had het zojuist over een gezamenlijke meldkamer, staat deze nog wel op de agenda?

“Wat mij betreft komt er op een gegeven moment een gezamenlijke meldkamer, liefst interregionaal. Enkele jaren geleden bezocht ik de meldkamer in Chicago. Dat was ‘top of the bill’, echt fantastisch. Zo iets moeten wij hier ook organiseren. Maar dat zou dan echt regio-overstijgend moeten zijn, naar mijn idee. Zo’n meldkamer met moderne middelen is zonde om te beperken tot onze regio. Dat zien we ook

Een Interregionale meldkamer zoals in Chicago

slagen om er echt één organisatie van te maken, met één cultuur. Zeker als het gaat om de brandweer. De politie en de GHOR waren al regionaal georganiseerd, wat het eenvoudiger maakt om verder te organiseren. Ook de gemeentelijke diensten moeten een belangrijke rol in de Veiligheidsregio spelen. Je moet hoge kwaliteit leveren en je moet elkaar goed kunnen vinden. Het gaat zowel om het bekijken wat voor kwaliteit we willen hebben alsook het oefenen daarin.”

wel. Een meldkamer per hulpdienst is ook veel duurder dan nodig is.”

Is dat dan ook een opmaat naar doorregionaliseren?

“Dat hoeft het van mij niet te zijn. Eerlijk gezegd ben ik zelf wel heel tevreden met de omvang van onze Veiligheidsregio. Het feit dat daar maar een paar gemeenten in zitten, maakt het bestuurlijk eenvoudiger. Aan de andere kant maakt de huidige indeling de veiligheid rond Schiphol en het Noordzeekanaal ingewikkeld. Daar heb ik ook nooit een misverstand over laten bestaan. Daar moet mijn inziens nog wel wat aan gebeuren. Maar ik zit niet te wachten op een veel grotere Veiligheidsregio.

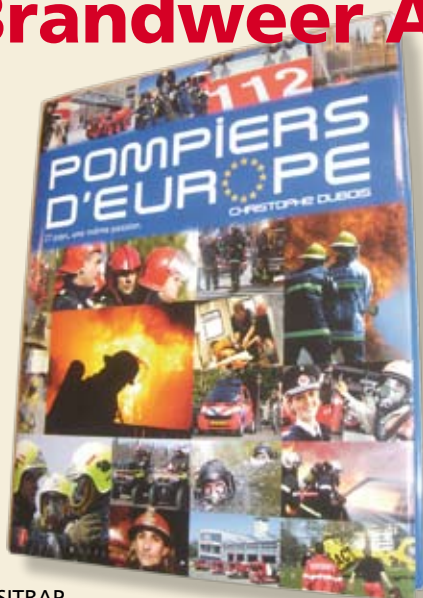
Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland

De Veiligheidsregio bestaat uit de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Diemen, Ouderkerk a/d Amstel en Uithoorn. In de Veiligheidsregio staan de multidisciplinaire samenwerking - tussen gemeenten, brandweer, politie, GHOR en openbaar ministerie - én slagvaardigheid centraal. Het Veiligheidsbestuur bestaat uit de burgemeesters van de zes gemeenten. Adviseurs en aanwezig bij de bestuursvergaderingen zijn de Hoofdofficier van Justitie en de leidinggevenden van de politie, de GHOR en de brandweer. Het bestuur wordt ondersteund door het veiligheidsbureau.

* Eén meldkamer voor politie, brandweer en GHOR voor de regio Amsterdam-Amstelland, Zaanstreek-Waterland en Kennemerland en een beleidscentrum.

Brandweer Amsterdam-Amstell

Door: Gerard Koppers

In het najaar van 2006 stormde er een Franse fotograaf door de regio, die van alles wilde fotograferen en daarbij soms acrobatische toeren uithaalde. Christophe Dubois was zijn naam en hij was te zien bij talloze inzetten, zoals een uitslaande brand in de Bilderdijkstraat, een kettingbotsing op de A-10 Zuid, enkele kleinere verkeersongevallen en een paar duikklassen. Hij bezocht de kazernes Dirk, Willem, Maxima en de Alarmcentrale en ook op Schiphol liet hij zijn camera klikken. Het resultaat is vorig najaar verschenen: een lijvig boek met de titel 'Pompiers d'Europe, 27 Pays, une même

land staat er goed op in Europa

passion', wat zoveel betekent als 'De brandweermensen van Europa, 27 landen, eenzelfde bevoegenheid'. Per land wordt de brandweer van de hoofdstad in beeld gebracht met inderdaad prachtige foto's en een stukje verklarende tekst. Tien bladzijden kreeg elke stad en in die van ons zijn natuurlijk de Smartjes te zien, maar ook de Jan van der Heyde III en de duikers. Van de duikploeg was hij kennelijk zeer onder de indruk, want hij heeft daar veel foto's van opgenomen.

Als je dan zo door dat boek bladert, zie je duidelijk dat er soms grote verschillen zijn, maar toch ook veel overeenkomsten en wát men ook aan spullen heeft, de brandweermensen hebben overal inderdaad dezelfde universele passie. Amsterdam-Amstelland slaat beslist een

goed figuur tussen al die andere hoofdsteden. Nu ze allemaal in één boek beschreven zijn, is het misschien eens makkelijker om te vergelijken en te leren van elkaar. Het boek is in het Frans verschenen, maar wordt vertaald in het Engels en misschien ook wel in het Duits. Het is nu echter al de moeite waard om door te bladeren en wie dat wil, kan terecht bij de afdeling Communicatie. Later gaat het natuurlijk naar de bibliotheek. U kunt het boek ook bestellen via www.hhsuitgeverij.nl

Op deze pagina's ziet u enkele van de foto's van Christophe Dubois die u ook in het boek terug kunt vinden.

Blussen met bommen

Een aantal brandweerkorpsen in Nederland gooit sinds vorig jaar met bommen. Blusbommen welteverstaan.

Ook Brandweer Amsterdam-Amstelland staat op het punt om een pilot met de blusbom te doen. Ron Beij is projectleider.

door: Jeroen Nan

“Het is belangrijk om te blijven zoeken naar nieuwe technieken. De brandweer wordt in toenemende mate geconfronteerd met goed geïsoleerde woningen en branden in ondergrondse infrastructuur. Een belangrijk

kenmerk van deze bebouwing is dat de warmte en rook die bij brand ontstaat, slecht kan worden afgevoerd. Dit vergroot de kans op een ‘flash-over’ dan wel ‘backdraft’. Dus ook de risico’s van een binnenaanval worden groter. Vanuit het oogpunt van de eigen veiligheid is het zeer zeker de

moeite waard om het experiment met de blusbom ook in ons korps uit te voeren.”

De blusbom, officieel ‘dry sprinkler powder aerosol’, is een Amerikaanse vinding en werd ooit bedacht voor onder meer het bestrijden van brand in machine-ruimtes van schepen. Brandweer Nijmegen haalde samen met een bedrijf de blusbom naar Nederland en ontwikkelde een mobiele versie voor de brandweer.

Ron Beij: “In de bom zitten een

aantal chemicaliën. Door een chemische reactie doven de vlammen en wordt de hitte meer geleidelijk over een ruimte verdeeld. Dat maakt het voor brandweermensen veiliger om op te treden. Een ander voordeel is dat je door het inzetten van een blusbom, meer tijd hebt om je ter plaatse goed voor te bereiden en bijvoorbeeld de waterwinning goed op orde te maken. Want het is niet zo dat de blusbom het vuur uitmaakt. We moeten nog steeds

optreden zoals we dat altijd doen. Maar we verminderen de risico's voor onszelf omdat we geen binnenaanval hoeven te doen als er nog gevaar voor een flash-over bestaat."

Het doel van de pilot van Brandweer Amsterdam-Amstelland is om de blusbom in de praktijk te beproeven. "We willen de bom onder gecontroleerde omstandigheden inzetten. Ik verwacht dat als we twintig incidenten hebben

waarbij de blusbom is ingezet en we evalueren die goed, dat we dan vervolgens een goed beeld kunnen vormen over de toepasbaarheid in de toekomst."

De pilot in Amsterdam-Amstelland sluit aan bij de studies naar de blusbom die in Nijmegen en Groningen worden gedaan. "Door alle resultaten die daaruit naar voren komen te bundelen moet het mogelijk zijn om binnen ongeveer een jaar voldoende ervaring op te doen om te kunnen besluiten over implementatie.

De blusbom was in 2008 één van de genomineerden voor de Jan van der Heijden Innovatieprijs die door de NVBR wordt uitgereikt. Ook internationaal blijft het product niet onopgemerkt. In een aantal wetenschappelijke tijdschriften zijn positieve verhalen verschenen over de blusbom.

Ervaringen uit het land

Een bevelvoerder van Brandweer Nijmegen zette onlangs drie blusbommen in bij het bestrijden van een brand in een voormalig Chinees restaurant in de stad. "Toen we aankwamen stond de benedenverdieping geheel in brand. Het was te gevaarlijk om direct naar binnen te gaan. Ik heb toen drie blusbommen naar binnen gegooid, even gewacht en toen konden we naar binnen." Uiteindelijk bleek er niemand in het pand aanwezig. "De gemiddelde woningbrand is het gevaarlijkst na ongeveer acht minuten. Dat is wanneer wij aankomen. Door de hitte staat de ruimte vol brandbare gassen. Zuurstof erbij en je hebt een explosie."

‘U roept en wij komen’. Dat is in het kort het adagium van de brandweer. Een heel mooi adagium, al zeg ik het zelf. Opkomen voor de burger in nood, bij nacht en ontij, door weer en wind en te allen tijde. En dat voor gemiddeld 56 euro per inwoner per jaar, een koopje. Zelfs het lidmaatschap van de ANWB (inclusief woonplaats-service) is hoger: 70 euro per jaar. Nou vertekenen gemiddelden wel altijd een beetje. Als u in een jaar geen brandweer bestelt, betaalt u toch 56 euro. Dat is een hoop geld voor niets. Als u echter dagelijks brandweezorg nodig heeft, betaalt u nog steeds die 56 euro. Te goedkoop voor woorden, voor dat bedrag komt de loodgieter slechts voorrijden en doet hij verder niets. Overigens geldt dat voor de brandweer eigenlijk ook. In 2007 kwamen er 108.000 brandmeldingen binnen, waarvan er bijna 61.000 (56%) loos waren. Stel je eens voor dat meer dan de helft van de mensen die in de rij bij de bakker staat, geen brood koopt. Daar wordt de bakker niet blij van, zo kan je geen zaak runnen. Toch doet de brandweer dat wel. Wij blijven met volle bak rijden, elke keer weer. Als je per uitruk variabele kosten maakt, zoals bij veel

Automaat

vrijwillige korpsen, dan ben je snel door je euro’s heen. Nog wat gegevens om het vraagstuk scherper te krijgen. Van de 61.000 loze meldingen kwam 86% binnen via een BMI, een brandmeldinstallatie. In de praktijk zijn de BMI meldingen niet netjes verdeeld over alle aansluitingen. Elk verzorgingsgebied kent zijn veelgebruikers waar het loze meldingen betreft. Dat is in het buitenland net zo. In Engeland is onlangs een onderzoek afgerond naar loze meldingen. De vraag was of men niet moest stoppen met het rijden op automaten, gezien het grote aantal loze uitrukken. Het bleek dat de voorkomen schade in die gevallen dat er wel degelijk brand was, ruimschoots op weegt tegen de neppers. Wel werd aanbevolen om de eerste uitruksterkte naar beneden bij te stellen: minder wielen naar de automaat. Dat verhoogt ook nog eens de verkeersveiligheid. ‘U roept en wij komen met minder auto’s’. Volgens mij kunnen we meer doen. In de Brandweezorgnorm werd tot nu toe uitgegaan van klussen met een minimum voorgeschreven aantal voertuigen en mensen. Een klus is de beschrijving van een brand in een bepaald type gebouw, met de daarvoor benodigde mensen en middelen. Bijvoorbeeld: “redden van aanwezigen in brandcompartiment, snelle redding van andere hotelgasten, beheersen brand in één uur met hoge druk. Benodigde uitruk is twee TS en één RV”. De zorgnorm gaat er daarbij van uit dat er daadwerkelijke een klus is: een gekwalificeerde brand. Loos alarm wordt niet meegenomen in het systeem. Met het toenemende

aantal BMI’s en het feit dat 86% van de automatische meldingen loos is, zou je een BMI melding als separate klus in de brandweezorgnorm kunnen opnemen. Je zou dan zelfs rekening kunnen houden met de risico’s van gebouwtypen, met de preventieve toestand van een gebouw, of er een BHV is, met de kans op overslag en de opkomsttijd van een tweede voertuig, enzovoorts. Dat zou er toe kunnen leiden dat je bijvoorbeeld een BMI melding als klus definieert met een TS4, of met één TS6 bij hoog risico. ‘U roept en wij komen met minder auto’s en mensen’. Een nog verstrekkender maatregel is om niet meer direct uit te rukken naar panden die (te) veel loze meldingen genereren. Als het aantal loze meldingen in een bepaald object zo hoog is dat de kans groot is dat elke alarmering een nieuwe loze uitruk oplevert, heb je een goed argument om niet direct te gaan rijden en eerst de betreffende instelling zelf een onderzoek te laten instellen. Daarmee maak je de uitruk dus risico-gestuurd. Je neemt de kans op een loze melding mee in de beslissing of je gaat rijden en met hoeveel je gaat rijden. Vanzelfsprekend zijn betrouwbare data dan van belang, en ook het risico van het pand moet je in je overweging betrekken. Waarbij de exploitant trouwens ook een eigen verantwoordelijkheid heeft voor een veilige bedrijfsvoering. Maar een hotel met goede preventieve voorzieningen en een BHV, die twee keer per dag loos alarmeert, kan best zelf zijn eigen boontjes doppen, zeker overdag. ‘U roept en wij komen als er echt iets is’.

Brandweerduikers goed voorbereid op ijsincidenten

Een onfortuinlijke schaatser zakte op 7 januari ter hoogte van de Marius Meijboomstraat in Amsterdam door het ijs. Duikers van Brandweer Amsterdam-Amstelland reddden de man op het nippertje uit het ijskoude water.

Schaatser gered door brandweerduikers

Door: Jeroen Nan

De man was alleen aan het schaatsen op het water bij IJburg toen hij door het ijs zakte. Zijn geluk was dat op dat moment een vrouw in één van de flats met een verrekijker van het uitzicht aan het genieten was. Zij zag de man door het ijs zakken en belde 112.

Toen de brandweer ter plaatse kwam, bleek de man bijna

honderd meter uit de kant in het water te liggen. Duikers gingen het ijs op om hem te redden, maar dit bleek niet stevig genoeg te zijn. De duikers zakten door het ijs heen en moesten zich een weg naar de drenkeling zwemmen. Hierbij hebben zij het ijs voor zich stuk moeten breken. Vlak voordat een duiker bij de man was, zakte deze langzaam onder water. De brandweerduiker wist hem nog vast te pakken. Hierna is hij met vereende krachten op het droge

gebracht en overgedragen aan het ambulancepersoneel.

De duikers van Brandweer Amsterdam-Amstelland zijn goed voorbereid op schaatsincidenten. De afgelopen maanden is veelvuldig geoefend op dit soort incidenten. Het duikteam van Brandweer Amsterdam-Amstelland beschikt over speciale hulpmiddelen zoals onder andere ijschoenen, een ijslee en prikkers om in te zetten op het ijs te doen.

Samenwerking brandweer en Vrije Universiteit

Sinds 2006 werkt Brandweer Amsterdam-Amstelland samen met de Vrije Universiteit. Meest tastbare voorbeeld is het hoogleraarschap van Ira Helsloot. Vijf jaar lang is er een speciale leerstoel Crisisbeheersing en Fysieke Veiligheid aan de VU. Helsloot over het hoe en waarom.

“Brandweer Amsterdam-Amstelland is het grootste korps in Nederland. Daarom vinden wij ook dat we een verantwoordelijkheid hebben in het creëren van een wetenschappelijke basis voor strategie en

innovatie. Niet alleen op het gebied van brandweezorg, maar ook binnen de crisisbeheersing. Daarom is contact met de VU gelegd en zijn we het samenwerkingsverband aangegaan. In

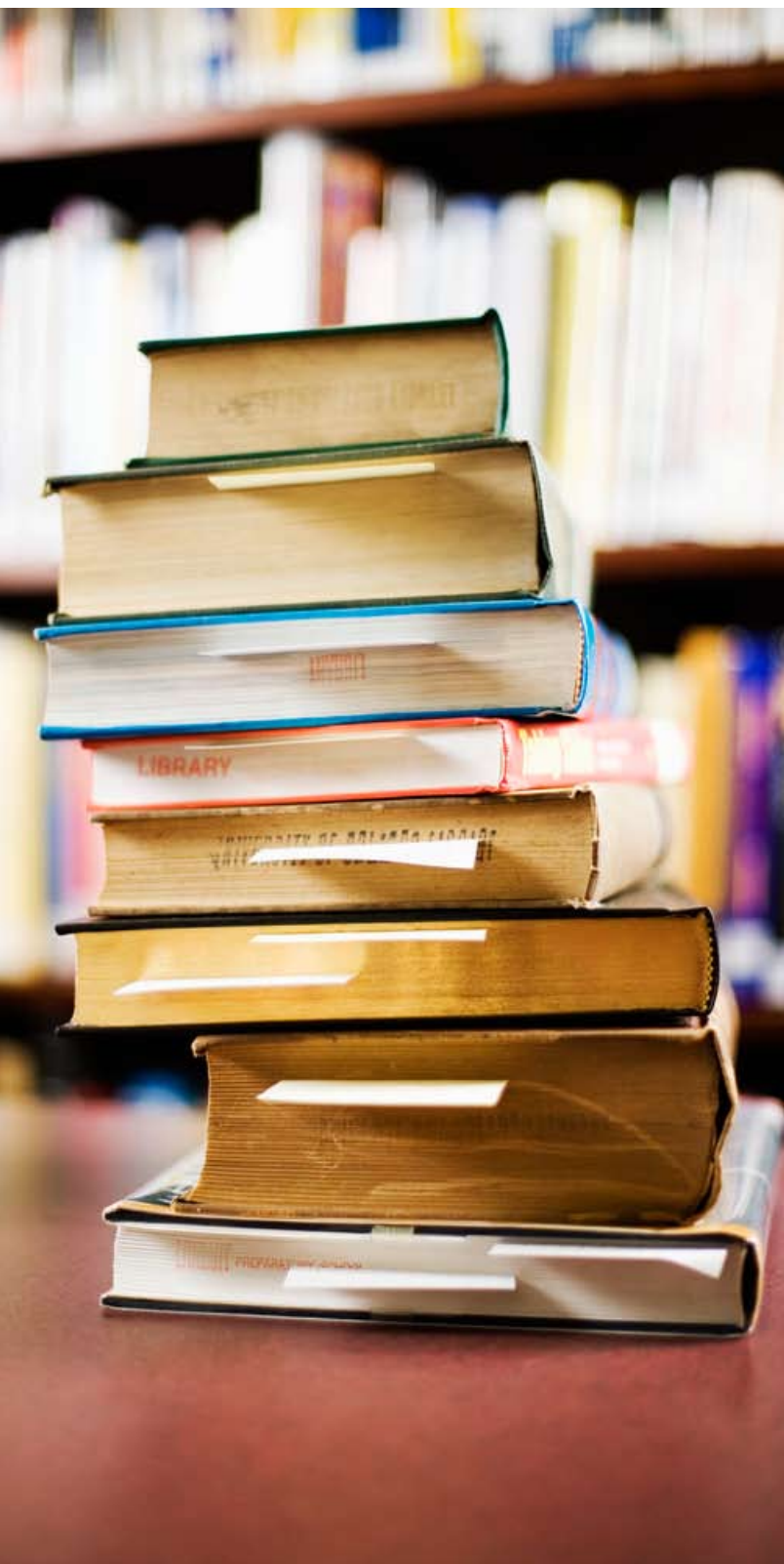
2007 sloot ook het Nederlands Instituut voor Fysieke Veiligheid (NIFV) zich aan. Het NIFV treedt op als sponsor van de leerstoel. Onder andere financieren zij twee promotieplekken.

Bij een bijzondere leerstoel is het belangrijk dat er een goede combinatie van wetenschap en praktijk is. Hierbij voorkom je dat er óf alleen maar wetenschap vanuit de ‘ivoren toren’ bedreven wordt, óf dat je alleen maar onderzoek doet naar wat het beste past bij de waan van de dag. We zoeken wetenschappelijk kennis over die onderwerpen die in de praktijk van belang zijn nu en in de toekomst. Als je kijkt naar de opbrengst van de leerstoel in de afgelopen tweeënehalf jaar, dan hebben we wetenschappelijke inzichten gekregen over de zelfredzaamheid van burgers en over de besluitvorming onder tijdsdruk door brandweermensen bij incidenten zoals De Punt. Deze inzichten bieden Brandweer Amsterdam-Amstelland de mogelijkheid om in de praktijk de juiste aanpassingen te doen. Zo hebben we al geoefend om hulpverleners meer gebruik te laten maken van zelfredzame burgers. Voor de rest van Brandweer Nederland zijn dit belangrijke onderzoekslijnen. De evaluatie van de brand in De Punt bijvoorbeeld

De leerstoel Crisisbeheersing en Fysieke Veiligheid van Ira Helsloot maakt deel van uit het Security Lab. Naast de leerstoel van Helsloot omvat het Security Lab nog drie bijzondere leerstoelen:

- Veiligheid & Burgerschap (prof.dr. Hans Boutellier)
- Vergelijkende Bestuurskunde, in het bijzonder de Internationalisering van de politiefunctie (mw. prof.dr. Monica den Boer)
- Politiestudies en Veiligheidsvraagstukken (prof.dr. Bob Hoogenboom)

Deze leerstoelen onderhouden directe relaties met respectievelijk de gemeente Amsterdam, het politiekorps Amsterdam-Amstelland, Brandweer Amsterdam-Amstelland, de Politieacademie en de Stichting Maatschappij, Veiligheid en Politie. Verder doen enkele (hoofd)docenten en promovendi (vergelijkend) onderzoek naar de raakvlakken tussen openbaar bestuur en particuliere partijen in veiligheid.

is voor ieder brandweerkorps van belang. Een incident als dat mag natuurlijk nooit meer voorkomen. We weten nu dat we van brandweermensen niet kunnen verwachten dat ze in een enkele afwijkende situatie anders handelen dan 'normaal'. Dit soort wetenschappelijke benaderingen leert ons veel over hoe we de toekomst veiliger en effectiever kunnen werken. Dit geldt niet alleen voor brandweezorg, maar ook voor crisisbeheersing."

Een concreet voorbeeld van de samenwerking is ook het feit dat studenten aan de VU onderzoek doen bij Brandweer Amsterdam-Amstelland. Lotte Scholten coördineert deze onderzoeken. "Het mes van de samenwerking met de VU snijdt aan twee kanten. Wij als brandweer hebben een behoefte aan kennis over bepaalde onderwerpen. Deze kennisbehoefte formuleren we in een onderzoeksvraag aan de VU. Die heeft studenten die onderzoek moeten doen en zet onze vraag uit. De afgelopen tijd is onder andere onderzoek gedaan naar het omgaan met fouten in organisatie en de beleving van de samenwerking tussen de brandweer en onze partners in de hulpverlening. Hoe kijken we tegen elkaar aan, hoe beleven wij de samenwerking; wat gaat er goed en wat kan (nog) beter? Met de onderzoeksresultaten hebben we een goed beeld gekregen van hoe de samenwerking met onze partners in de dagelijkse praktijk verloopt. Dat is essentiële kennis als je wilt verbeteren. De bedoeling is dat jaarlijks zo'n zes tot acht studenten een onderzoek in ons korps uitvoeren."

Onze organisatie door de bril van één van onze medewerkers.

Deze keer vertelt Jeroen Nan, communicatieadviseur en Voorlichter van Dienst over zijn werk.

DOOR DE BRIL VAN... Jeroen Nan

Sinds 1999 is Jeroen Nan communicatieadviseur bij Brandweer Amsterdam-Amstelland. Naast deze 'koude' functie heeft Jeroen Nan ook een 'warme' taak; Voorlichter van Dienst. Een Voorlichter van Dienst is verantwoordelijk voor de berichtgeving over calamiteiten naar de media.

Door: Annette de Wolde

Beeldvorming Brandweer Amsterdam-Amstelland
Jeroen Nan vertelt hoe belangrijk het is om de juiste informatie te krijgen van de hoogst leidinggevende bij een incident. "De voorlichter is volledig afhankelijk van de informatie die de hoogste leidinggevendenden bij een calamiteit verstrekt. Samen stemmen we de boodschap af waarmee ik de media te woord sta. Omdat er zoveel verschillende incidenten zijn, is niet te zeggen hoe je berichtgeving is. Elke calamiteit is daarom een nieuwe ervaring. De berichtgeving gaat van 'de brandweer heeft twaalf mensen gered' tot 'het zeer giftige gas ethyleenoxide is ontsnapt'. Ook kunnen we via de media laten zien wat de brandweer doet om de veiligheid te bewaren. En we kunnen de media inzetten om bewoners attent te maken op bijvoorbeeld de gevaren van koolmonoxide. Dat maakt het werk heel gevarieerd."

Voorlichter worden

"Voorlichters van Dienst krijgen voordat ze het veld in gaan een mediatraining. Tijdens deze training word je geleerd hoe je zo effectief mogelijk de berichtgeving naar de media verzorgt. Maar dan ben je er natuurlijk nog niet. Kennis van 'hoe de brandweer werkt' is net

zo of zelfs nog belangrijker dan mediatraining", aldus Jeroen Nan. "Daarom volgen alle voorlichters ook opleidingen en cursussen op dat terrein."

Samenwerking met woordvoerders van gemeenten, KLPD, politie, GHOR en bedrijven

"Bij een incident zijn vaak meerdere partijen betrokken. Ieder heeft zo zijn eigen taakgebied. De voorlichters van de brandweer zijn verantwoordelijk voor de woordvoering over onder andere branden, gevaarlijke stoffen en niet te vergeten duikincidenten. Daarbij werken wij veel samen met de andere diensten. Bij GRIP-incidenten zijn we multidisciplinair verantwoordelijk voor de woordvoering. Dan vertegenwoordigen we alle hulpdiensten."

j.nan@brandweeraa.nl